

Nabożeństwo z udziałem przedstawicieli różnych religii, uczestniczących w Konferencji Narodów Zjednoczonych w Sprawie Zmian Klimatu (COP19) w Warszawie

Kościół ewangelicko-augsburski Św. Trójcy w Warszawie, 10 listopada 2013 r.

Kazanie wygłoszone przez bp Ingeborg Midttømme z luterańskiego Kościoła Norwegii

Łaska i pokój wszechmocnego Boga i jego Syna Jezusa Chrystusa niech będą z Wami!

Dziesięć lat temu Synod Kościoła Norwegii zdecydował o wprowadzeniu obchodów „Dnia Stworzenia” jako integralnej części roku kościelnego. Podstawowy punkt wyjścia stanowiło kilka tekstów biblijnych oraz rozumienie Boga jako Stworzyciela i Pana.

Decyzja ta przyczyniła się w znacznym stopniu do stałego przypominania o danym nam przez Boga zadaniu odpowiedzialnego względem przyszłości zarządzania. Może też sprawić, że będziemy postrzegali siebie jako integralną część stworzenia, a tym samym promowali takie wartości jak wdzięczność, pokora i odpowiedzialność.

W Psalmie 24, będącym jednym z czytań, tak czytamy: „Pańska jest ziemia i to, co ją napełnia, świat i ci, którzy na nim mieszkają. On bowiem założył ją na morzach i utwierdził ją na rzekach” (Ps 24,1–2).

Zostało to powtórzone przez Pawła w 1. Liście do Koryntian: „Pańska jest ziemia i to, co ją wypełnia” (1 Kor 10,26). Nasze zobowiązanie jako Kościoła jest oparte na rozumieniu ziemi i ludzi jako stworzeń Bożych. Bóg powołał nas do tego, byśmy byli jego mądrymi zarządcami. Zaangażowanie Kościoła na rzecz przyrody i środowiska wyrasta z naszej wiary chrześcijańskiej: ziemia i to, co ją wypełnia, jest stworzona przez Boga – do mądrego i odpowiedzialnego zarządzania. Wykorzystywanie stworzenia i nadmierne zużycie zasobów naturalnych, łączą się z pogwałceniem Bożego stworzenia. Razem musimy więc odrzucić diabła i wszelkie jego złe dzieło w nas, oraz jego wrodzoną chciwość, ponieważ:

- Wierzimy w Boga, wszechmogącego Stworzyciela, właściciela Ziemi i wszystkiego na niej.
- Wierzimy w Jezusa Chrystusa, naszego Zbawiciela, który wyzwala nas do służby innym.
- Wierzimy w Ducha Świętego, który nas pociesza, prowadzi i obdarza siłą do podejmowania właściwych decyzji.

Kościół nie może utrzymać swojego charakteru Kościoła wyznającego bez wyznania równocześnie swojego obowiązku wobec stworzonego przez Boga świata. Bóg stworzył nas, ludzkość, na swój obraz, byśmy napełniali ziemię i czynili ją sobie poddaną; abyśmy troszczyli się o jego stworzenie, chronili godność ludzką i dbali o dary natury dla dobra wszystkich. Troska o stworzenie dotyczy wszystkiego, co Bóg stworzył: ziemi i roślin, zwierząt i istot ludzkich, oceanów i powietrza oraz całego systemu ekologicznego. Naszym powołaniem jest dzielenie się bogactwem danej nam przez Boga ziemi i korzystanie z niego zgodnie z jego – nie naszą – wolą.

Wiemy z doświadczenia, jak trudno jest nam pełnić wolę Bożą. Dlatego na prawie każdym nabożeństwie w Kościele Norwegii podczas modlitwy przyczynnej pojawia się zdanie, które zgodnie z „Book of Worship” [„Agendą”] brzmi tak: „Daj pokój na ziemi, a także wolność i sprawiedliwość dla wszystkich. Boże, pomóż nam troszczyć się o Twoje stworzenie i właściwie dzielić Twoimi darami. Daj przywódcom tego świata wolę i mądrość do promowania sprawiedliwości i pokoju i pozwól, by współpraca między narodami rozwijała się pomyślnie. Pomóż nam właściwie korzystać z bogactw ziemi i zarządzać nimi na Twoją cześć i dla pożytku przyszłych pokoleń”.

W tym tygodniu modlimy się, mamy nadzieję, i prosimy, by ten Szczyt przyjął porozumienie, które zapewni odpowiedzialne gospodarowanie zasobami naturalnymi.

Wyzwania, przed którymi obecnie stajemy, doprowadziły do pojawienia się nowego obszaru w polu zainteresowań w luterańskiej teologii stworzenia – do dostrzeżenia, że ludzkość nie została wyniesiona ponad naturę, ale spleciona z nią. W coraz większym stopniu doświadczamy, że natura „kontratakuje” w obliczu naszych działań. Zdanie sobie z tego sprawy będzie wymagało wzmożonej uwagi. Głęboki związek z naturą jest istotną częścią bycia człowiekiem. Wierzymy w Boga jako stwórcy, zbawiciela i utrzymującego wszelkie życie. Jesteśmy nawet częścią biologicznego różnicowania ziemi, a równocześnie powierzona nam została specjalna misja troski o Boże stworzenie.

Troska o stworzony świat jest częścią danej nam od Boga misji jako zarządców i polega między innymi na odpowiedzialności za zachowanie integralności całego stworzenia. Dziś widzimy, jak działalność ludzka i nasza chciwość w wykorzystywaniu zasobów naturalnych sprawiają, że zagrożonych jest wiele gatunków zwierząt i roślin, a także całe ekosystemy. Idea, że ludzie są panami stworzenia, wymaga korekty.

„Pańska jest ziemia i to, co ją wypełnia” (1 Kor 10,26). Dotyczy to także naszej osobistej konsumpcji i stylu życia. Podstawową częścią chrześcijańskiego poglądu na ludzkość jest to, że jesteśmy stworzeni na obraz Boży, dla wspólnoty ze sobą nawzajem.

Lingwistyczne znaczenie słowa „Kościół” (*kyriaké*) zakłada powiązanie, które dotyczy wspólnoty. Przede wszystkim wspólnoty z Chrystusem, z którym jednoczymy się w chrzcie. Dotyczy ono także wspólnoty tych, którzy do Chrystusa należą. Wspólnota ta stanie się widoczna w Kościele. Centrum chrześcijańskiego spojrzenia na człowieczeństwo stanowi fakt,

że jako istoty ludzkie zostaliśmy stworzeni na obraz Boży po to, by być z innymi ludźmi. Jesteśmy przydzieleni sobie nawzajem i zależni od siebie nawzajem oraz od wszystkiego, co żyje. Nikt nie może żyć całkowicie dzięki sobie ani dla siebie. Wiele konfliktów które dziś widzimy dotyczy walki o zasoby naturalne, a sądzę, że także wiele z katastrof naturalnych, których doświadczamy, wynika z tego, że nie potrafimy dbać o ziemię.

Kryzys klimatyczny dotyka ludzi w ubogich krajach, których sytuacja sama w sobie jest trudna; nie pozostanie też bez wpływu na przyszłe pokolenia. Żadnej z tych grup nie można winić za wyzwania, którym dziś stawiamy czoła. Jest to ogromne wyzwanie etyczne. Ludziom biednym jeszcze trudniej jest dbać o swoje utrzymanie i coraz więcej osób zmuszonych jest uciekać. Dziś wiemy, że nasze emisje gazów cieplarnianych mają wpływ na biednych ludzi w zupełnie innych częściach świata. Wiemy także, że warunki życiowe przyszłych pokoleń zależą od tego, co zrobimy dziś. Do Pana należy ziemia i wszystko, co ją wypełnia, świat i ci, którzy na nim żyją. Musimy działać teraz na rzecz sprawiedliwości klimatycznej.

Miłość Chrystusa nigdy nie ograniczała się do rzeczywistości myśli i słów. Miłość Chrystusa poszukuje zobowiązujących działań. Nasza wiara chrześcijańska i nasza odpowiedzialność w zranionym świecie są ściśle ze sobą związane. Jako ludzie jesteśmy zależni od wielu naszych relacji – z Bogiem, z innymi ludźmi oraz z resztą stworzenia.

Chwała niech będzie Ojcu i Synowi, i Duchowi Świętemu, jak było na początku, tak teraz i zawsze niech będzie po wieki wieków, amen.

* * * * *

Intencje modlitewne

Boże życia, nasz stwórco i stwórco wszechświata! Dziękujemy za ziemię, którą dałeś nam w posiadanie i dziękujemy, że pozwoliłeś nam czynić ją sobie poddaną. Pomóż nam prosimy, stale na nowo uświadamiać sobie, że wszyscy jesteśmy częścią Twojego stworzenia. Daj nam poznać na nowo, że wszystkie elementy otaczającego nas świata są ze sobą powiązane, wymagają naszej troski i poszanowania. Prosimy Cię, naucz nas właściwie odnosić się do całego stworzenia i słuchać tego, co chce ono nam przekazać. Pokaż nam, jak możemy wspólnie kroczyć po śladach Chrystusa i przynosić uzdrowienie wszędzie tam, gdzie ziemia jest zraniona.

Módlmy się za tych, którzy pracują na rzecz zachowania naszego środowiska. Prosimy Cię, obdarz każdego z nas zdolnością miłowania całego stworzenia tak, abyśmy jako mieszkańcy Ziemi mogli składać dobre świadectwo i działać dla dobra ludzi, zwierząt i całej przyrody. Pozwól kolejnym pokoleniom cieszyć się wspaniałością tego, co w swojej niepojętej mądrości dla nas stworzyłeś.

Boże wszechmogący, Twojej łaskawej opiece powierzamy wszystkich ludzi na ziemi, którzy cierpią, chorują, doświadczają ubóstwa i umierają ze względu na zmiany klimatu i wywołane przez nie katastrofy: powodzie, trzęsienia ziemi, susze, pożary, a także wszystkie konsekwencje tych wydarzeń. Prosimy Cię ucz nas odpowiedzialnie żyć na ziemi, tak abyśmy poprzez niepohamowaną chęć zysku, żądzę panowania nad innymi ludźmi, wojny nie

przyczyniali się dewastacji ziemi i całego stworzenia. Pomóż nam raczej zadowalać się tym co naprawdę potrzebne nam do życia i pomagać wszystkim, którzy cierpią niedostatek.

Prosimy Cię Panie o błogosławieństwo dla wszystkich uczestników konferencji klimatycznej w Warszawie. Obdarz mądrością tych, którzy sprawują władzę w naszych krajach i którzy w nadchodzących dniach zasiądą przy negocjacyjnych stołach. Prosimy o mądre i otwarte serca dla prowadzących obrady i podejmujących istotne dla całości stworzenia decyzje. Spraw, aby mogli oni działać ponad wszelkimi podziałami oraz w poczuciu współodpowiedzialności za całe stworzenie.

Prosimy Cię Panie o szczęśliwą i bezpieczną podróż zarówno dla tych, którzy są jeszcze w drodze do Warszawy jak i tych, którzy w kolejnych dniach będą wracali do swoich domów. Dziękujemy, że pozwalasz nam się spotykać, poznawać się wzajemnie i uczyć się, jak, pomimo różnic, mówić jednym głosem o sprawach ważnych dla nas i przyszłych pokoleń.

Módlmy się za pracownikami nauki zajmujących się ochroną środowiska. Prosimy, aby ich odkrycia przyczyniły się do poprawy warunków życia całego Bożego stworzenia i skutecznie pomogły przeciwdziałać negatywnym skutkom zmian klimatu. Dziękujemy za wszystkich zaangażowanych w ochronę przyrody i prosimy o mądrość, odpowiedzialność i roztropność w podejmowaniu kolejnych aktywności.

Módlmy się, aby sprawiedliwość zagościła w naszych sercach i pozwoliła nam żyć w pokoju. Prosimy Cię Panie, abyś pozwolił nam przezwyciężyć egoizm i niezgodę. Spraw, abyśmy żyli w pokoju zarówno z samymi sobą, jak i ludźmi, którzy są wokół nas. Prosimy o siłę, abyśmy zgodnie z Twoją wolą potrafili troszczyć się o sprawiedliwość, a wraz z nią o pokój na ziemi.

Panie Jezu, dziękujemy Ci za łaskę uczestnictwa w dzisiejszym nabożeństwie. Dziękujemy za Twoją obecność wśród nas. Prosimy Cię o odwagę i wytrwałość w dawaniu świadectwa, że Ty jesteś naszym Panem i Bogiem. Spraw byśmy pamiętali, że przez Twojego niebiańskiego Ojca otrzymaliśmy nie tylko dar życia na ziemi, ale również zostaliśmy zobowiązani do troski o to, co jest wokół nas. Wiemy, że z tego zadania zostaniemy kiedyś rozliczeni. Daj Panie, abyśmy nie stanęli przed Tobą zawstyżeni.

Panie nasz Boże i Ojcze! Spraw, aby Twój Kościół stale się odnawiał, uświęcał i umacniał. Prosimy Cię o wytrwanie w wierze, we wzajemnej miłości i w szczerej pobożności. Tak jak nieustannie wzmacniasz nas darem Twojego świętego Słowa, tak nie przestawaj kroczyć z nami po drogach naszego życia. Przyciągnij nas wszystkich w mocy Twojego Świętego Ducha do siebie i prowadź całość Twojego stworzenia do jedności w służbie na chwałę Twojego imienia.